

Produktoplysninger på websted, jf. art. 10 i forordning (EU) 2019/2088
Opdateret 14/03/2023

Bæredygtighedsrelaterede oplysninger

Produktnavn: Oplysninger gælder for P+ Bæredygtig, herefter refereret til som "produktet"

Identifikator for juridiske enheder (LEI-kode): 5299000NAW3RQAVXMI33

Sammenfatning

Dette finansielle produkt fremmer miljømæssige og/eller sociale karakteristika med udgangspunkt i lovgivning samt internationale standarder og retningslinjer, men det har ikke bæredygtig investering som sit mål. Der er særlig fokus på at fremme karakteristika relateret til menneskerettigheder, arbejdstagerrettigheder, klima, miljø, biodiversitet, ansvarlig skat og anti-korruption. Samtidig er der igennem hele investeringsprocessen særligt fokus på at identificere og håndtere negativ indvirkning på bæredygtighedsfaktorer.

Arbejdet med ansvarlige investeringer i produktet tager bl.a. udgangspunkt i FN's Global Compact-principper, FN's retningslinjer for ansvarlige investeringer (PRI) samt Paris-aftalen. Derudover tilstræbes at etablere strukturer for arbejdet med ansvarlige investeringer, som er på linje med FN's retningslinjer for menneskerettigheder og erhvervsliv samt OECD's retningslinjer for multinationale selskaber. God ledelsespraksis i de selskaber, vi investerer i, bliver også vurderet med udgangspunkt i disse internationale retningslinjer.

P+'s politik for ansvarlige investeringer samt politik for aktivt ejerskab vedrørende aktivt ejerskab i børsnoterede aktieselskaber har begge til formål at fremme selskabers langsigtede værdiskabelse samt at håndtere og minimere negative bæredygtighedsindvirkninger. Aktivt ejerskab omfatter overvågning af selskaber, dialog med udvalgte selskaber, samarbejde med andre investorer samt så vidt muligt stemmeafgivelse på selskabers generalforsamlinger. P+ går ikke i dialog med lande.

Som en del af investeringsstrategien investeres der ikke i selskaber eller lande på P+'s generelle fravalgsliste mhp. at opnå miljømæssige og/eller sociale karakteristika samt for at undgå negativ indvirkning på bæredygtighedsfaktorer. Yderligere kriterier for frasortering i produktet P+ Bæredygtig fremgår af prækontraktuelle oplysninger for produktet. P+'s generelle fravalgsliste er til enhver tid tilgængelig på P+'s hjemmeside. Muligheden for anvendelse af bæredygtighedsindikatorer til at opnå miljømæssige og/eller sociale karakteristika, som produktet fremmer, varierer på tværs af aktivklasser. Metoder indebærer bl.a. screening, dialog, opgørelse af CO₂-aftryk og vurdering af eksterne kapitalforvaltere.

Produktet består af 18,5 pct. direkte eksponeringer i investeringsmodtagende enheder og dermed 81,5 pct. i andre typer eksponeringer mod disse enheder.

P+ investerer hovedsageligt via eksterne kapitalforvaltere, og derfor stiller vi krav til dem om, hvilke selskaber de kan investere i på vegne af P+. Her fokuserer vi på at identificere risici, som kan have væsentlig negative bæredygtighedsindvirkninger eller bæredygtighedsrisici, som kan påvirke værdien af investeringen.

Før en ny investering foretages, skal der bl.a. foretages en grundig vurdering, eller en såkaldt ESG¹-due diligence, af investeringen og kapitalforvalteren. Tilgangen til ESG-due diligence tilpasses efter den givne aktivklasse, som investeringen falder under. På baggrund af en præliminær ESG-vurdering baseret på tilsendt materiale samt risici-screening foretages der et ESG-målrettet møde med kapitalforvalteren for at vurdere politikker for ESG, governance omkring investeringsbeslutninger, ledelsespraksis, ESG-due diligence, før investeringer foretages, samt monitorering efter, investeringer er foretaget. På baggrund af en samlet vurdering af bl.a. kapitalforvalterens arbejde med ESG og de potentielle negative bæredygtighedsindvirkninger investeringen kan have, gives kapitalforvalteren en score fra 1-5, hvoraf 5 er den bedste score.

Efter en investering er foretaget, vil vi løbende monitorere, vurdere, forebygge og håndtere faktiske og potentielle negative indvirkninger på bæredygtighedsfaktorer.

Ved alle behandlinger af investeringsforslag i investeringskomitéen skal der som en del af forslagsmaterialet foreligge en ESG-vurdering af investeringen, foretaget af P+'s ESG-team, og investeringskomitéen skal integrere denne ESG-vurdering i sin drøftelse af investeringsforslaget.

P+ anvender data fra eksterne samarbejdspartnere og ESG-dataleverandører, herunder EOS, MSCI, Sustainalytics og Institutional Shareholder Services (ISS). Vi anvender disse datakilder i vores interne processer bl.a. til at vurdere og monitorere investeringer samt screene produktets likvide aktier og likvide erhvervsobligationer mod overtrædelser af internationale retningslinjer for ansvarlig virksomhedsadfærd eller FN-traktater og -konventioner, som Danmark har underskrevet vedr. kontroversielle våben.

Minimum én gang årligt foretages der en systematisk gennemgang af porteføljen af likvide aktier og likvide erhvervsobligationer, hvorefter bl.a. selskaber, som får en høj (negativ) score af dataleverandør på alvorligheden af deres overtrædelser af FN's Global Compact principper, vurderes kvalitativt. Investeringer, der er foretaget, monitoreres som en del af risikostyringen af produktet, bl.a. for at identificere nye potentielle eller faktiske negative bæredygtighedsindvirkninger.

Datakilder, -kvalitet og -tilgængelighed varierer på tværs af aktivklasser. Der anvendes rapporterede data i størst muligt omfang. Hovedparten af CO₂-oplysningerne, herunder selskabernes direkte og indirekte CO₂-udledninger, er rapporteret af de enkelte selskaber og i tilfælde af, at selskabet ikke opgør sin CO₂-udledning, har MSCI i visse tilfælde estimeret CO₂-udledningen fra selskabet, oftest baseret på den sektor, selskabet tilhører.

For unoterede investeringer, såsom private equity og infrastruktur, er data på nuværende tidspunkt ikke tilgængelig hos eksterne dataleverandører. Den lavere dækning for unoterede aktivklasser betyder, at det forventes, at data i højere grad vil blive estimeret. Det er vores forventning, at estimeringsmetoder bliver forbedret og forfinet over tid, i takt med at der bliver konsensus om rapporteringsstandarder og at estimeringsbehovet samtidig bliver mindre, i takt med at selskaber selv skal rapportere bæredygtighedsoplysninger.

Tilgængelighed af data er endnu en væsentlig udfordring. Begrænsninger mht. metoder og data kan i nogle tilfælde være en udfordring ift. at fremme miljømæssige eller sociale karakteristika. Såfremt P+ bliver opmærksom på fejl i data, foretages der en vurdering af fejlen, og der træffes på den baggrund en beslutning om håndtering af dette.

---

¹ Forkortelse for miljømæssige (Environment), sociale (Social) og ledelsesmæssige (Governance) forhold.

Intet bæredygtigt investeringsmål

Dette finansielle produkt fremmer miljømæssige eller sociale karakteristika, men det har ikke bæredygtig investering som sit mål.

De bæredygtige investeringer, som produktet foretager, skader ikke i væsentlig grad nogen af de bæredygtige investeringsmål. For at en investering kan siges ikke at gøre væsentlig skade på et eller flere miljømæssige eller sociale bæredygtige investeringsmål, skal følgende kriterier overholdes:

- Selskabet må ikke have forbindelser til kontroversielle våben.
- Mindre end 1 pct. af selskabets omsætning må stamme fra udvinding af termisk kul og salg af samme til eksterne parter.
- Selskabet må ikke være en tobaksproducent og mindre end 5 pct. af dens omsætning må stamme fra tobaksrelaterede forretningsaktiviteter.
- Den overordnede vurdering af selskabets kontroverser, dvs. negativ indvirkning på sociale eller miljømæssige forhold, må ikke være vurderet som 'alvorlige' eller 'meget alvorlige'. Det svarer til de to mest alvorlige trin i den fire-trins-skala, der benyttes af dataleverandør til at vurdere kontroverser.

Der tages hensyn til nedenstående indikatorer for negative indvirkninger på bæredygtighedsfaktorer på følgende måder:

- Gennem frasortering og aktivt ejerskab tages der hensyn til CO₂-aftryk på likvide aktier, likvide erhvervsobligationer samt direkte ejede ejendomme..
- Gennem screening, aktivt ejerskab og frasortering tages der hensyn til overtrædelser af internationale retningslinjer for ansvarlig virksomhedsadfærd, som vedrører menneskerettigheder, arbejdstagerrettigheder, miljø og anti- korrupsion, herunder FN's Global Compact principper.
- Gennem frasortering tages der hensyn til eksponering mod likvide aktier og likvide erhvervsobligationer og så vidt muligt også illikvide investeringer² i kontroversielle våben.

Negativ indvirkning på bæredygtighedsfaktorer er desuden integreret i P+'s politik for ansvarlige investeringer og indgår i vurderingen af investeringer før og efter, de foretages.

Iht. P+'s politik for ansvarlige investeringer, som gælder for produktet, tilstræbes det at etablere strukturer for arbejdet med ansvarlige investeringer, som er på linje med OECD's retningslinjer for multinationale virksomheder og FN's retningslinjer for menneskerettigheder og erhvervsliv. Det betyder, at P+'s arbejde med produktet fokuserer på, hvorvidt selskaber i porteføljen har gode ledelsessystemer og derved forebygger og afbøder negativ indvirkning på principper for bl.a. menneskerettigheder, arbejdstagerrettigheder, klima, miljø, biodiversitet, ansvarlig skat og anti-korrupsion.

Det finansielle produkts miljømæssige eller sociale karakteristika

Produktet fremmer miljømæssige og sociale karakteristika med udgangspunkt i lovgivning samt internationale standarder og retningslinjer. Der er særlig fokus på at fremme karakteristika relateret til menneskerettigheder, arbejdstagerrettigheder, klima, miljø, biodiversitet, ansvarlig skat og anti-korruption. Samtidig er der igennem hele investeringsprocessen særlig fokus på at identificere og håndtere negativ indvirkning på bæredygtighedsfaktorer.

Arbejdet med ansvarlige investeringer i produktet tager bl.a. udgangspunkt i FN's Global Compact principper, FN's retningslinjer for ansvarlige investeringer (PRI) samt Paris-aftalen.

Derudover tilstræbes at etablere strukturer for arbejdet med ansvarlige investeringer, som er på linje med FN's retningslinjer for menneskerettigheder og erhvervsliv samt OECD's retningslinjer for multinationale selskaber.

P+ har ambitiøse klimamålsætninger, hvilket også gælder for produktet. P+ 's samlede portefølje har som målsætning at være CO₂-neutral senest i 2050. Hvert 5. år fastlægges og offentliggøres delmål. For produktet P+ Bæredygtig er målsætningen endnu mere ambitiøs, da målet er en klimaneutral investeringsportefølje allerede i 2030. Produktet har bl.a. fokus på tilvalg af klimavenlige investeringer.

P+ arbejder desuden aktivt på at påvirke de selskaber og eksterne kapitalforvaltere, som der samarbejdes med, til en systematisk opprioritering af tilgangen til miljømæssige og sociale karakteristika. Ift. både selskaber og kapitalforvaltere fokuserer P+ derudover på, om de har tilstrækkelig god ledelsespraksis til at forebygge og håndtere negativ indvirkning på mennesker, miljø og klima.

P+ anser sine tiltag med produktet for at fremme miljømæssige og sociale karakteristika som initiativer, der også bidrager til forebyggelse og håndtering af de vigtigste negative bæredygtighedsindvirkninger, og som tiltag, der bidrager til selskabers langsigtede værdiskabelse.

P+ fører aktivt ejerskab over for udvalgte porteføljeselskaber, hvilket også gælder for produktet. Aktivt ejerskab omfatter overvågning af selskaber, dialog, samarbejde med andre investorer samt så vidt muligt stemmeafgivelser på selskabers generalforsamlinger.

Investeringsstrategi

Produktet skal have det højeste mulige afkast og samtidig være ansvarligt. Investeringerne spredes på forskellige aktivtyper for at sikre diversifikation i porteføljen og sikre en balance mellem afkast og investeringsrisiko. Aktivtyperne består bl.a. af likvide investeringer som aktier og obligationer og illikvide investeringer som ejendomme og infrastruktur.

P+ Bæredygtig er et livscyklusprodukt og det betyder, at risikoen i investeringerne ændrer sig med tiden, alt efter hvor langt der er til pensionsalderen. P+ sørger for at investere medlemmets pensionsopsparing, således at investeringsrisikoen afspejler, hvor man er i livet. Vi nedtrapper den enkeltes investeringsrisiko ved at flytte

---

² Investeringer i fx private equity (aktier i ikke-børsnoterede selskaber), ikke-børsnoterede fonde (herunder kreditfonde), ejendomme, infrastruktur og skov. Investeringer er illikvide, når de ikke er børsnoterede og dermed ikke kan omsættes lige så nemt, da der skal bruges tid på, at køber og sælger finder hinanden og bliver enig om den rigtige pris for aktiverne.

dele af opsparingen til mere stabile investeringer, i takt med at medlemmet bliver ældre og nærmer sig pensionsalderen.

Som en del af investeringsstrategien investeres der ikke i selskaber eller lande på P+'s generelle fravalgsliste mhp. at opnå miljømæssige og/eller sociale karakteristika samt for at undgå negativ indvirkning på bæredygtighedsfaktorer. De bindende kriterier for frasortering, der så vidt muligt anvendes på tværs af aktivklasser, kan findes i de prækontraktuelle oplysninger for produktet.

Politik for vurdering af god ledelsespraksis

Arbejdet med vurdering af god ledelsespraksis varierer, afhængigt af hvilke aktivklasser og investeringsstrukturer der er investeret i. Politikken for vurdering af god ledelsespraksis hos selskaber, som P+ investerer i, tager udgangspunkt i FN's retningslinjer for menneskerettigheder og erhvervsliv samt OECD's retningslinjer for multinationale virksomheder. I implementeringen fokuseres der på, om selskaber i produktets portefølje har god ledelsespraksis og derved forebygger og afbøder negativ indvirkning på bæredygtighedsfaktorer og bæredygtighedsrisici samt andre potentielle finansielle risici for værdien af produktets investeringer. Herudover fokuseres der på, om ledelsespraksis bidrager til at miljømæssige og sociale karakteristika fremmes.

Ifm. vurdering af eksterne kapitalforvaltere samt vurdering af potentielle nye investeringsfonde eller unoterede investeringsmodtagende virksomheder, foretager P+ en grundig vurdering af ledelsespraksis før en investering foretages, hvor fokus bl.a. er på ansvarlige skatteforhold. P+ er sammen med andre investorer for unoterede investeringer tilsluttet et skattekodeks, der skal arbejde for ansvarlig skattebetaling, og har skrevet ind i aftalevilkår, at vi skal have adgang til at monitorere og foretage spottjek af, hvordan kapitalforvalteren arbejder med ansvarlig skat.

Når investeringen er foretaget, monitoreres investeringsmodtagende virksomheder bl.a. på ledelsespraksis, herunder eksempelvis ejerforhold, bestyrelsens sammensætning og selskabets ledelsesstruktur.

Andel af investeringerne

Produktet består af 18,5 pct. af direkte eksponeringer i investeringsmodtagende enheder og dermed 81,5 pct. af andre typer eksponeringer mod disse enheder. De direkte eksponeringer består bl.a. af direkte beholdninger i realkreditobligationer, statsobligationer, andre typer obligationer, direkte ejede ejendomme og derivater. Andre typer af eksponeringer består bl.a. af indirekte investeringer gennem fonde i fx noterede og unoterede aktier, noterede og unoterede obligationer, infrastruktur og ejendomme.

Overvågning af miljømæssige eller sociale karakteristika

De miljømæssige og sociale karakteristika, som produktet fremmer, samt de tilhørende bæredygtighedsindikatorer, som der måles på, overvåges for produktet.

P+ samarbejder bl.a. med det engelske konsulenthus EOS (Equity Ownership Services), som varetager størstedelen af vores dialoger om sociale, miljø- og ledelsesmæssige emner med de børsnoterede selskaber i produktets portefølje. P+ kan følge udviklingen i dialogen med et specifikt selskab og overvåge, om miljømæssige eller sociale karakteristika fremmes eller ej.

Vi samarbejder også med MSCI og Sustainalytics, som er dataleverandører og leverer adgang til ESG-data og -ratings rapporter. Disse data anvender vi i vores interne processer bl.a. til at vurdere og monitorere investeringer.

På baggrund af data fra dataleverandører screenes produktets portefølje mod overtrædelser af internationale retningslinjer for ansvarlig virksomhedsadfærd, som vedrører menneskerettigheder, arbejdstagerrettigheder, miljø og anti-korruption, herunder FN's Global Compacts principper, og FN-traktater og -konventioner, som Danmark har underskrevet vedr. kontroversielle våben.

P+ foretager derudover som minimum en årlig systematisk gennemgang af porteføljen af likvide aktier og likvide erhvervsobligationer og vurderer kvalitativt de selskaber, som får en høj (negativ) score af dataleverandøren, på alvorligheden af deres overtrædelser af FN's Global Compact principper. P+ vurderer status på aktivt ejerskab med selskaberne og kan ud fra en samlet vurdering vælge at beholde selskabet i porteføljen, placere selskabet på observationslisten og skærpe aktivt ejerskab eller fravælge investering i selskabet. Som følge af denne som minimum årlige proces, gennemgås P+ 's generelle fravalgsliste mhp. at identificere og fjerne selskaber fra listen, som ikke længere overtræder P+ 's generelle fravalgskriterier, så det som udgangspunkt igen er muligt at investere i selskabet.

Investeringer, der er foretaget, monitoreres som en del af risikostyringen af produktet, bl.a. for at identificere nye potentielle eller faktiske negative bæredygtighedsindvirkninger.

Ved identificering af væsentlig negative indvirkninger vil der, i det omfang det er muligt, blive udøvet aktivt ejerskab over for udvalgte porteføljeselskaber i produktet. Aktivt ejerskab kan omfatte overvågning af selskaber, dialog, samarbejde med andre investorer samt, så vidt muligt, stemmeafgivelser på selskabers generalforsamlinger. På P+'s observationsliste, som gælder for produktet, indgår de selskaber, som vi i vores aktive ejerskab har ekstra fokus på, eller som vi monitorerer tæt.

Hvis det vurderes, at et selskab systematisk har væsentlige udfordringer omkring miljømæssige, sociale og/eller ledelsesmæssige forhold, og hvis aktivt ejerskab viser sig udsigtsløst, kan investeringer i selskaber blive frasortet.

Dette kan fx også gøre sig gældende for hele sektorer, hvor en hel sektor kan fravælges, hvis fastlagte grænseværdier overtrædes.

Beslutninger om frasortering og tilvalg af selskaber foretages i P+ 's investeringskomité.

Metoder

Muligheden for anvendelse af bæredygtighedsindikatorer til at opnå miljømæssige og/eller sociale karakteristika, som produktet fremmer, varierer på tværs af aktivklasser. Metoder til at måle de valgte bæredygtighedsindikatorer er som følger:

- **CO₂-aftryk på likvide aktier, likvide erhvervsobligationer samt direkte ejede ejendomme.**

CO₂-aftrykket angiver den relative CO₂e-udledning i tons for hver 1 million kr., som P+ har investeret i børsnoterede aktier, erhvervsobligationer og direkte ejede ejendomme. Indikatoren beregnes ved:

$$\text{CO}_2\text{-aftryk} = \frac{\text{Total CO}_2\text{e}}{\text{Aktuel værdi af investeringer}}$$

- **Overtrædelser af internationale retningslinjer for ansvarlig virksomhedsadfærd**, som vedrører menneskerettigheder, arbejdstagerrettigheder, miljø og antikorrupsion, herunder FN's Global Compact principper. Denne indikator er opgjort ud fra data fra ekstern dataleverandør, der foretager kvartalsvise screeninger af produktets portefølje og scorer børsnoterede selskaber ud alvorligheden af deres overtrædelser.
- Eksponering mod likvide aktier og likvide erhvervsobligationer, der **agerer i strid med FN-traktater og -konventioner, som Danmark har underskrevet vedr. kontroversielle våben**. Denne indikator er på likvide investeringer og opgjort ud fra data fra ekstern dataleverandør. Eksponering mod illikvide investeringer, der agerer i strid med FN-traktater og -konventioner, som Danmark har underskrevet vedr. kontroversielle våben styres via investeringsaftaler med eksterne kapitalforvaltere.
- **Energimærker og bæredygtighedscertificeringer** anvendes for investering i danske ejendomme. Energimærker måler bygningers energi-effektivitet og viser energiforbruget. Skalaen for energimærker går fra A til G, hvor A er den bedste placering.
- Andelen af **klimavenlige investeringer** i porteføljen måles mhp. at nå målet om minimum 15 pct. klimavenlige investeringer i 2030. Der arbejdes p.t. på at udforme en metode til opgørelse af klimavenlige investeringer.
- **Dialoger** med udvalgte selskaber vedr. sociale, miljø- eller ledelsesmæssige emner. Indikator er baseret på data fra ekstern samarbejdspartner, der varetager størstedelen af dialoger med børsnoterede selskaber på P+'s vegne. Dialog (fx via mail, telefon eller møder) defineres ved, at der som minimum er modtaget en respons på henvendelsen fra selskabet.
- Optælling af P+'s selvstændige deltagelse i relevante **investorkoalitioner**, såsom underskrivelse af investorerklæringer rettet mod bestemte selskaber eller politikker for at opfordre til og støtte fremme af miljømæssige eller sociale karakteristika. Deltage i investorkoalitioner gennem samarbejdspartnere tælles ikke med.
- P+'s vurdering og score af eksterne kapitalforvalteres arbejde med ESG, herunder ledelsessystemer, integration af ESG-politikker og -due diligence samt rapportering. Baseret på grundige vurderinger forud for at investeringsbeslutninger foretages, tildeles eksterne kapitalforvaltere en score fra 1 (laveste score) til 5 (højeste score). Metode for P+'s vurdering kan læses mere i dybden under afsnittet "Due diligence".

- Fastlagte fravalgskriterier. Produktets portefølje screenes efter bestyrelsesgodkendte fravalgskriterier.

Datakilder og databehandling

Datakilder, -kvalitet og -tilgængelighed varierer på tværs af aktivklasser. P+ anvender data fra eksterne samarbejdspartnere, offentligt tilgængelige datakilder samt ESG-data-leverandører, herunder EOS, MSCI, Sustainalytics og Institutional Shareholder Services (ISS). Data anvendes bl.a. til at vurdere opfyldelsen af de miljømæssige og sociale karakteristika, der fremmes af produktet. For noterede investeringer, dvs. likvide aktier og likvide erhvervsobligationer, bliver data leveret af MSCI én gang om ugen og lagret i en ESG-database, som vedligeholdes af P+.

Der anvendes rapporterede data i størst muligt omfang. Hovedparten af CO₂-oplysningerne, herunder selskabernes direkte og indirekte CO₂-udledninger, er rapporteret af de enkelte selskaber og i tilfælde af, at selskabet ikke opgør sin CO₂-udledning, har MSCI i visse tilfælde estimeret CO₂-udledningen fra selskabet, oftest baseret på den sektor, selskabet tilhører. Der er blevet udviklet interne visualiseringsværktøjer, som bl.a. anvendes til at overvåge datakvaliteten fx ved at analysere udviklingen i data over tid. I tilfælde af, at vi finder uregelmæssigheder i data, er vi i dialog med vores eksterne dataleverandør.

For noterede investeringer, såsom private equity og infrastruktur, er data på nuværende tidspunkt ikke tilgængelig i tilstrækkelig grad hos eksterne dataleverandører. Den lavere datadækning for unoterede aktivklasser betyder, at det forventes, at data i højere grad vil blive estimeret. Det er vores forventning, at estimeringsmetoder bliver forbedret og forfinet over tid, i takt med at der bliver konsensus om rapporteringsstandarder, og at estimeringsbehovet samtidig bliver mindre, i takt med at selskaber selv skal rapportere bæredygtighedsoplysninger. Det samme gør sig gældende for noterede investeringer, hvor vi kan se, at datadækningen også kan være lav for bestemte datapunkter.

Den lave datadækning på nuværende tidspunkt gør det mere vanskeligt at drage valide konklusioner om investeringernes negative bæredygtighedsindvirkninger. Vi arbejder i P+ løbende på at øge datadækningen for de unoterede investeringer, hvor vi går i dialog med vores forvaltere og de selskaber, vi investerer i, om, at de skal rapportere data til os.

Data for direkte ejede ejendomme bliver leveret af en ekstern ejendomsadministrator. For direkte ejede ejendomme opdateres de enkelte ejendommers energimærke efter behov, og næsten alle ejendomme har et energimærke nyere end 10 år. Det gældende energimærke på opgørelsetidspunktet angiver derfor ejendommens energiforbrug på det tidspunkt, energimærket blev lavet, og der vil derfor være energitiltag, som laves løbende, som ikke er afspejlet i energimærket og dermed CO₂-udledningen.

For CO₂-udledninger er der for direkte ejede ejendomme en 100 pct. dækning, mens der for børsnoterede aktier og erhvervsobligationer er en dækning ultimo 2022 på hhv. 95 pct. og 33 pct. For de selskaber, hvor CO₂-udledninger mangler, estimeres udledningerne ud fra selskabets industri. I tilfælde af, at selskabets industrigruppe ikke kendes, estimeres selskabets udledning ud fra den fond, selskabet er investeret i, eller alternativt ud fra den aktivklasse, selskabet tilhører.

Begrænsninger mht. metoder og data

Givet at P+ er en institutionel investor med et stort antal investeringer, må vi ud fra ressourcemæssige hensyn tage udgangspunkt i kvantitative screeninger på trods af de dataudfordringer, der kan være forbundet med dette. En dataudfordring kan fx være mangel på data omkring et selskabs aktiviteter som udvinding af kul, som P+ bl.a. anvender i screeningen til frasortering af selskaber. I nogle tilfælde har det vist sig, at ikke alle selskaber med kuludvindingsaktiviteter er blevet identificeret.

Tilgængelighed af data er endnu en væsentlig udfordring. Eksempelvis for at CO₂-nøgletal skal give et så retvisende billede som muligt, er der foretaget estimeringer ift. selskaber med manglende data. Der tages ikke højde for den væsentlige tidsforsinkelse af CO₂-oplysninger, som der er for en stor del af de likvide aktier og likvide erhvervsobligationer. Ligeledes tages der ikke højde for den tidsforsinkelse, der er for nogle selskabers regnskabsværdi, målt på EVIC. I begge tilfælde anvendes så vidt muligt den senest oplyste information.

Begrænsninger mht. metoder og data kan i nogle tilfælde være en udfordring ift. at fremme miljømæssige eller sociale karakteristika. Såfremt P+ bliver opmærksom på fejl i data, foretages der en vurdering af fejlen, og der træffes på den baggrund en beslutning om håndtering af dette. Det kan eksempelvis være ved at supplere kvantitative screeninger med kvalitative vurderinger eller ved at anvende andre kvantitative datakilder

Due diligence

P+ investerer hovedsageligt via eksterne kapitalforvaltere, og derfor stiller vi krav til dem om, hvilke selskaber de kan investere i på vegne af P+. Her fokuserer vi på at identificere risici, som kan have væsentlige negative bæredygtighedsindvirkninger eller bæredygtighedsrisici, som kan påvirke værdien af investeringen.

Det betyder, at vi arbejder for, at selskaberne skal have procedurer og strukturer på plads, så de kan forebygge negativ indvirkning på fx menneskerettigheder og arbejdstagerrettigheder og opføre sig ansvarligt ift. skattebetaling. Vi arbejder også for, at selskaberne vil være i stand til at afhjælpe og udbedre skaden, hvis der på trods af deres forebyggende arbejde skulle ske en negativ indvirkning. Ligesom vi fokuserer på, hvordan selskabet kan bidrage til at fremme miljømæssige eller sociale karakteristika.

Før en investering foretages

Før en ny investering foretages, skal der bl.a. foretages en grundig vurdering, eller en såkaldt ESG-due diligence, af investeringen og kapitalforvalteren, som skal foretage investeringer på vegne af P+. Tilgangen til ESG-due diligence tilpasses efter den givne aktivklasse, som investeringen falder under. P+ tilstræber at foretage ESG-due diligence i overensstemmelse med FN's retningslinjer for menneskerettigheder og erhvervsliv samt OECD's retningslinjer for multinationale virksomheder. ESG-teamet i P+ foretager en præliminær ESG-vurdering gennem grundig research af al tilgængeligt materiale tilsendt af kapitalforvalteren. Der foretages ligeledes en screening af risici af kapitalforvalteren og dennes tidligere investeringer mhp. at undersøge eventuelle offentligt kendte problematiske forhold.

Informationer fra den præliminære vurdering vil indgå i det efterfølgende ESG-due diligence-møde med kapitalforvalteren. Der bliver udarbejdet en spørgeramme målrettet

den bestemte kapitalforvalter og dennes investeringsfokus. Der bliver bl.a. spurgt ind til kapitalforvalterens politikker for ESG, governance omkring investeringsbeslutninger, ESG-due diligence før investeringer foretages, og praksis omkring monitorering efter investeringer er foretaget. På baggrund af en samlet vurdering af bl.a. kapitalforvalterens arbejde med ESG og de potentielle negative bæredygtighedsindvirkninger, investeringen kan have, gives kapitalforvalteren en score fra 1-5, hvoraf 5 er den bedste score. P+ prioriterer arbejdet med negative bæredygtighedsindvirkninger ved at sammenholde, hvor der er en potentiel væsentlig negativ indvirkning på miljø og mennesker med sandsynligheden for, at den indtræffer.

Ved alle behandlinger af investeringsforslag i investeringskomitéen skal der som en del af forslagsmaterialet foreligge en ESG-vurdering af investeringen foretaget af P+'s ESG-team, og investeringskomitéen skal integrere denne ESG-vurdering i sin drøftelse af investeringsforslaget.

Efter en investering er foretaget

Som investor har vi et ansvar for at monitorere og i nogle tilfælde føre aktivt ejerskab med selskaber i vores portefølje efter, en investering er foretaget. Det er en løbende proces, hvor vi monitorer, vurderer, forebygger og håndterer faktiske og potentielle negative indvirkninger på bæredygtighedsfaktorer. Vi monitorerer løbende porteføljen og foretager som minimum én årlig screening af likvide investeringer (børsnoterede aktier, erhvervsobligationer og statsobligationer) baseret på data leveret af eksterne dataleverandører.

Monitoreringen af selskabernes adfærd med hensyn til ansvarlighed skal foregå ved løbende at afsøge:

1. Om det enkelte selskab har en faktisk eller potentiel negativ indvirkning på bæredygtighedsfaktorer, forstået som negativ indvirkning fra produktets investeringer på sociale, miljø- og ledelsesmæssige forhold.
2. Bæredygtighedsrisici, forstået som finansielle risici relateret til sociale, miljø- og ledelsesmæssige forhold, som kan have væsentlig negativ indvirkning på værdien af produktets investeringer.

Baseret på monitoreringen udvælges konkrete selskaber eller temaer til øget vurdering og muligt skærpet aktivt ejerskab. Eksempler på dette er selskaber med aktiviteter i højrisikoområder eller enkelt-selskaber med udfordringer i deres forretningsaktiviteter.

Rapportering

P+ tilstræber at være transparent og åben omkring ansvarlige investeringer, dilemmaer, prioriteringer, konkrete indsatser og aktivt ejerskab. Udover den årlige lovpligtige rapportering om samfundsansvar, årlig rapportering af periodiske oplysninger iht. EU's Disclosure-forordning samt erklæring om investeringsbeslutningers vigtigste negative indvirkninger på bæredygtighedsfaktorer, opdaterer P+ observationsliste, skriver nyheder på hjemmesiden og kommunikerer løbende efter behov.

Politikker for aktivt ejerskab

P+'s politik for ansvarlige investeringer samt politik for aktivt ejerskab vedrørende aktivt ejerskab i børsnoterede aktieselskaber har til formål at fremme selskabers langsigtede værdiskabelse samt at håndtere og minimere negative bæredygtigheds-

indvirkninger. P+'s arbejde med ansvarlige investeringer og aktivt ejerskab skal ses i sammenhæng med vores øvrige arbejde på baggrund af politikken for hele investeringsområdet. Aktivt ejerskab omfatter overvågning af selskaber, dialog med udvalgte selskaber, samarbejde med andre investorer samt så vidt muligt stemmeafgivelse på selskabers generalforsamlinger. P+ går ikke i dialog med lande.

Overvågning

P+ skal etablere strukturer, som sikrer, at selskaber, som pensionskassen investerer i, overvåges inden for relevante områder, blandt andet strategi, finansielle og ikke-finansielle resultater, risiko, kapitalstruktur, negative bæredygtighedsindvirkninger samt god selskabsledelse. Den konkrete overvågning skal sikres gennem aftalevilkår med kapitalforvalteren samt monitorering af kapitalforvalteren.

Dialog

Dialog med børsnoterede selskaber skal som udgangspunkt foregå i samarbejde med andre aktionærer, gennem eksterne konsulenter, som repræsenterer flere aktionærer, fælles aktionærinitiativer eller gennem kapitalforvaltere. P+ skal efter behov kommunikere med relevante interessenter i porteføljeselskaber bilateralt og i samarbejde med andre.

P+ kan sammen med andre og bilateralt gå i dialog med udvalgte selskaber om emner relateret til finansielle risici og muligheder samt emner relateret til risici og muligheder vedr. bæredygtighedsfaktorer.

Dialog skal etableres med udvalgte selskaber med henblik på:

- at fremme selskabers langsigtede værdiskabelse samt miljømæssige og sociale karakteristika
- at forebygge og afbøde negative bæredygtighedsindvirkninger
- at forebygge og afbøde finansielle risici.

Eskalering

Hvis der er behov for eskalering af aktivt ejerskab over for et selskab, kan eskalering fx foregå ved hyppigere møder, møder med højere rangerende personer i selskabet, yderligere samarbejde med andre investorer, at forslag indsendes til generalforsamling i selskabet, og/eller P+ kan tilkendegive sin holdning på generalforsamling i selskabet.

Stemmeafgivelse på generalforsamlinger

P+ skal så vidt muligt stemme på generalforsamlinger hos børsnoterede selskaber, hvor pensionskassen er stemmeberettiget. Et eksternt konsulentfirma bistår med at stemme systematisk på generalforsamlinger. P+'s afstemning tager udgangspunkt i principper for god selskabsledelse, herunder særligt ICGN's globale retningslinjer for god selskabsledelse og OECD's principper for god selskabsledelse. P+ tager i nogle sammenhænge højde for regional og national praksis. P+ overvåger stemmeafgivningen med primært fokus på stemmeafgivning om emner relateret til risici omkring bæredygtighedsfaktorer og emner, der kan fremme miljømæssige og sociale karakteristika.

Rapportering

Med forbehold for fortrolighedshensyn tilstræber P+ at være transparent omkring sin overvågning af samt dialog med porteføljeselskaber. P+ offentliggør løbende information på sin hjemmeside om tilgang til tematikker, fravalg, beholdningslister samt stemmeafgivning.

Angivet referencebenchmark

Der anvendes ikke et referencebenchmark til at måle produktets miljømæssige og/eller sociale karakteristika.